

Karta przedmiotu

Nazwa i kod przedmiotu	Epistemologia (Wykład), PG_00176496						
Kierunek studiów	Filozofia (O)						
Data rozpoczęcia studiów	październik 2025 r.		Rok akademicki realizacji przedmiotu		2026/2027		
Poziom kształcenia	I stopnia - licencjackie		Grupa zajęć		Grupa zajęć obowiązkowych z zakresu kierunku studiów Grupa zajęć powiązanych z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z kierunkiem - profil ogólnoakademicki		
Forma studiów	stacjonarne		Sposób realizacji		na uczelni		
Rok studiów	2		Język wykładowy		polski		
Semestr studiów	4		Liczba punktów ECTS		3.0		
Profil kształcenia	ogólnoakademicki		Forma zaliczenia		egzamin		
Jednostka prowadząca	Rektor -> Wydział Nauk Społecznych -> Instytut Filozofii -> Zakład Metafizyki, Filozofii Religii i Filozofii Współczesne						
Imię i nazwisko wykładowcy (wykładowców)	Odpowiedzialny za przedmiot		prof. dr hab. Stanisław Judycki				
	Prowadzący zajęcia z przedmiotu						
Formy zajęć	Forma zajęć	Wykład	Ćwiczenia	Laboratorium	Projekt	Seminarium	RAZEM
	Liczba godzin zajęć	45.0	0.0	0.0	0.0	0.0	45
	W tym liczba godzin zajęć na odległość: 0.0						
Aktywność studenta i liczba godzin pracy	Aktywność studenta	Udział w zajęciach dydaktycznych, objętych planem studiów		Udział w konsultacjach		Praca własna studenta	RAZEM
	Liczba godzin pracy studenta	45		0.0		30.0	75
Cel przedmiotu	Wprowadzenie w zasadnicze zagadnienia współczesnej epistemologii						

Efekty uczenia się przedmiotu	Efekt kierunkowy	Efekt z przedmiotu	Sposób weryfikacji i oceny efektu
	[FILOZL3_K02] Jest otwarty na nowe idee i gotów do zmiany opinii w świetle dostępnych danych i argumentów	Jest otwarty na nowe idee i gotów do zmiany opinii w świetle dostępnych danych i argumentów w zakresie epistemologii	[SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[FILOZL3_U13] Formułuje w mowie i na piśmie problemy filozoficzne, stawia tezy oraz artykułuje własne poglądy w sprawach społecznych i światopoglądowych	Formułuje w mowie i na piśmie problemy filozoficzne, stawia tezy oraz artykułuje własne poglądy w zakresie epistemologii	[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[FILOZL3_W02] Zna zaawansowaną terminologię filozoficzną w języku polskim.	Zna zaawansowaną terminologię filozoficzną w języku polskim w zakresie epistemologii	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[FILOZL3_W09] Zna podstawowe metody badawcze i strategie argumentacyjne właściwe dla jednego z bloków głównych subdyscyplin filozoficznych: 1) logika, metafizyka, epistemologia, filozofia umysłu lub 2) etyka, filozofia polityki, filozofia społeczna, lub 3) estetyka, filozofia kultury	na podstawowe metody badawcze i strategie argumentacyjne w zakresie epistemologii	[SW4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[FILOZL3_U07] Analizuje argumenty filozoficzne, identyfikuje ich kluczowe tezy i założenia	Analizuje argumenty filozoficzne, identyfikuje ich kluczowe tezy i założenia w zakresie epistemologii	[SU4] test/egzamin - ustny lub pisemny
	[FILOZL3_K03] Na podstawie twórczej analizy nowych sytuacji i problemów samodzielnie formułuje propozycje ich rozwiązania	Na podstawie twórczej analizy nowych sytuacji i problemów samodzielnie formułuje propozycje ich rozwiązania w zakresie epistemologii	[SK4] test/egzamin - ustny lub pisemny

Treści przedmiotu	Treści programowe: Wykład stanowi wprowadzenie do epistemologii (filozoficznej teorii poznania). Omawiane są następujące grupy zagadnień: I. Różne nazwy i dzieje teorii poznania; II. Koncepcje teorii poznania: (1) teoria poznania jako fragment metafizyki, (2) teoria poznania jako transcendentualno-aprioryczna filozofia pierwsza, (3) teoria poznania jako badanie podstaw wiedzy naukowej, (4) teoria poznania jako tzw. epistemologia znaturalizowana, (5) niemożliwość filozoficznej teorii poznania; III. Podstawowe odmiany czynności poznawczych: (1) pojęcie i sąd (przekonanie), (2) zmysły i rozum, (3) intuicja i dyskurs, (4) poznanie bezpośrednie i pośrednie; IV. Pojęcie wiedzy: (1) wiedza jako mniemanie (opinia), (2) wiedza propozycjonalna i habitualna, (3) wiedza przez opis i wiedza przez znajomość, (4) wiedza jako zdolność do odróżniania za pomocą różnego rodzaju informacji, (5) wiedza jako zdolność do kategoryzacji, (6) wiedza jako prawdziwe i uzasadnione przekonanie, (7) wiedza i doświadczenie: różne pojęcia doświadczenia i tzw. weryfikacjonizm; V. Struktura wiedzy i uzasadnienia epistemicznego: (1) fundacjonalizm, (2) koherencjonizm, (3) sceptycyzm (agnostycyzm, relatywizm); VI. Źródła wiedzy: (1) percepcja zmysłowa: (a) dane zmysłowe, (b) realizm bezpośredni, reprezentacjonizm i fenomenalizm, (2) introspekcja: (a) postacie samoświadomości, (b) krytyka introspekcji (behawioryzm i psychoanaliza), (3) pamięć: (a) pamięć semantyczna i epizodyczna; (b) rola pamięci w strukturze wiedzy, (4) zagadnienie apriorycznych źródeł wiedzy: (a) aprioryczność jako uprzedniość w stosunku do doświadczenia, (b) aprioryczność jako inny niż doświadczeniowy sposób uzasadniania przekonań, (c) sądy analityczne i sądy syntetyczne; VII. Teorie prawdy: (1) istota i kryteria prawdy, (2) korespondencyjna teoria prawdy, (3) koherencyjna teoria prawdy, (4) pragmatyczna teoria prawdy, (5) inne koncepcje prawdy; VIII. Racjonalność i racjonalizm: (1) racjonalność teoretyczna i praktyczna, (2) racjonalizm a empiryzm, irracjonalizm i sceptycyzm; IX. Realizm i idealizm: (1) realizm naturalny i krytyczny, (2) realizm metafizyczny i epistemologiczny, (3) idealizm transcendentualny i fenomenalizm; X. Zagadnienie wiedzy o innych umysłach i intersubiektywność: (1) wnioskowanie przez analogię, (2) poznanie cudzych stanów psychicznych w wyrazie; XI. Wiedza i wiara.
-------------------	---

Wymagania wstępne i dodatkowe			
Sposoby i kryteria oceniania osiągniętych efektów uczenia się	Sposób oceniania (składowe)	Próg zaliczeniowy	Składowa oceny końcowej
	egzamin ustny	50.0%	100.0%
Zalecana lista lektur	Podstawowa lista lektur	K. Ajdukiewicz, Zagadnienia i kierunki filozofii. Teoria poznania. Metafizyka, Warszawa 1983; R. M. Chisholm, Teoria poznania, Lublin 1994; E. Gilson, Realizm tomistyczny, Warszawa 1968; R. Ingarden, U podstaw teorii poznania, Warszawa 1971; S. Judycki, Epistemologia XX wieku: przegląd stanowisk, w: Roczniki Filozoficzne 46/47(1998/1999), s.6-66; S. Judycki, O klasycznym pojęciu prawdy, w: Roczniki Filozoficzne 49(2001), z.1, s. 25-62; A. B. Stępień, O metodzie teorii poznania, Lublin 1966; T. Szubka, Antyrealizm semantyczny, Lublin: Redakcja Wydawnictw KUL 2001; J. Woleński, Epistemologia. Poznanie, prawda, wiedza, realizm, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN 2005; Przewodnik po epistemologii (red. R. Ziemińska), Kraków: Wydawnictwo WAM 2013; S. Judycki, Epistemologia, Warszawa: Wydawnictwo W drodze - Instytut Tomistyczny 2020.	
	Uzupełniająca lista lektur	O. Höffe, Immanuel Kant, przeł. A.M. Kaniowski, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN 1994; A. Morton, Przewodnik po teorii poznania, przeł. T. Baszniak, Warszawa: Spacja 2002;	
	Adresy eZasobów		
Przykładowe zagadnienia/ przykładowe pytania/ realizowane zadania			
Praktyki zawodowe w ramach przedmiotu	Nie dotyczy		

Dokument wygenerowany elektronicznie. Nie wymaga pieczęci ani podpisu.